

I
B. 11. f.

Fort

Berättelse

28957

om then härliga

S E D E N

och

J A N M A S S E

Swarmed

Bud den Allersögste

Hans Kongl. May:st til Sverige
Wapen/ genom then lyckliga öfwerfarten
öfwer Düna-Strömen/ emot

Konügens i Polen Sachsiska Armees/

Til alla äskädandes högsta förundran/ hafwer
behagat wälsigna RIGA den 9 Julii,

ANNO 1701.

—————
S E D E N /

Tryckt uti Kongl. Booktr. hoos Sal. Bankifs Antia

Sedan Hans Kongl. May:t til Sverige/ wår allernådigste Konung och Herres/ med sin segersama Armees/ til staden Riga/ lyckeligen framkommen war/ hafwer högstbemelte Hans Kongl. May:t af tappert mod. lätt angripa then här til för wåra ögon braverande Fienden/ vtht thes egna fördehlactiga poster/ ock til then ända gå öfwer Dünen/ och honom widare förjaga. Hans Hög. Grefl. Excell. Kongl. Rådet / Fältmarskalken och General. Souverneuren/ Herz Grefwe Dahlberg hade/ förmedelst sin kloka och försichtiga försorg/ gjort thet til all nödig anstalt/ anskaffandes Blochhus/ Struser/ Lodigor/ Bråmar/ Båthar/ och andra tiduliga Fahrting/ som besynnerligen thet til lagade och inrättade/ samt med dugeliga stycken försedde wore; hwarför högstbemelte Hans Kongl. May:t fullt och fast beslutit thetta sitt förbehawande den 9. bujus i H. Errens Namn at fullbordade. Thet syntes fuller/ för thet stadiga rågn- storm- och hårda wådrets skull/ som några dagar på hwarandra inföll och warade/ intet ljett thet til; icke thesto mindre blef Hans Kongl. May:t oryggelig wid sin en gång fattade slut/ och lät sin Armees vthi god ordning sackta efter handen förbij staden/ tagga til then

så kallade Mölnare-Gården och Fossenholmen; hwilken ort Hans Hög-Grefl. Excell. til denna Landstigningen och öfwerfarten utsedt och anwist hade / befinnandes then thet mitt före på andra sidan warande stranden och gent emot liggande landet wara beqvämligast til Landstigningen / ehuru Fienden thet sammastädes åtskilliga förpallisfaderade Skanhar och Batterier ändalängs wid stranden anlagt hade. När dagen annalkades / låt ock Gud af himmelen sin tilstundande hielp ögonskeligen förnimma / i thet / at / fast hela dagen förut starkt blåss och obeqvämt wäder warit / lijkwäl om aftonen upklarnade och stilla blef / at / then tiden solen gick neder / alt tåknigt och hårdt wäder återwände / men hela natten igenom himmelen sig blid och med en linslig wäderlek antedde. Således kunde nu Kongl. Armeen helt fogeligen insteppas / det ock thenna natten öfwer så lyckeligen för sig gick / at den 9 Julii / wid dagens börjande hela insteppningen bestält war / och öfwersätningen / under Guds bijsånd / wärkeligen företogs. Then goda ordning och anstalt / hwar med alt thetta förrättades / lemnade hos allom stort nöwe / som thet ansåge / och beledsagades farthen med många tusende Lyckönskningar af then stora folckhopen / som stode wid stranden och på Slots- och Stads-wallarna / samt thet Holländska och annat fremmande skeppsfolck / som sig satt hade ofwan på sina mastar. I samma sin giordda herrliga ordning passerade the then breda Düna-Stömen således / at inom en rund half timmas tid / på 7000 man footfolck och 600 til häst / til stort förundran hinnte öfwer / och thet utan hinder / til thes the nalkandes then andra sidan närmare / bemöttes af fiendens thet mitt emot stående batterier / hwilka bägge dock allenast försedde woro med 5 stycken / vppå Krämers-Gård och en annan icke långt ifrån liggande Skanhe / med Canon-skätt / dock utan synnerlig skada. Men / thetta oachtadt / forbro the lyckeligen til lands / och / ehuruwäl the funno fienden för sig uti upstälte Battailoner och Esquadroner icke långt ifrån stranden

Den posterad / stego the listafult frimodigt på landet / sprungo
vtur sina fahrtug och fattade postio; hwar wid hans Kongl. M:ts
höga Person war ibland the allraförsta. Fienden gick theremot
med heftigt och förträckeligt stutande på them löst; dock giord
de wåre med spaniskeryttares föresattjande / piquernas fällande
och the medförde såldtstyckernes skyndsamsta plantering så man
neligit motstånd / at the fiendtelige troupper måste wika och gifwa
sig undan / besynnerligen Cavalleriet / hwilket dock hos them mycktt
starckare war / än wåra; såsom wåre icke flera med sig hade än en
deht af Kongl. Trabanterne / och 2 Compagnier af Hans
Kongl. May:ts Lijf-Regimente / hwaremot the öfwer 4000.
man til häst / ibland hwilka 2 Regimenter Kyrasirer / och nå
gra Regimenter til foot starcke word. I medlertid blef utaf
blockhuusen och andra med stycken utrustade fahrtug starckt
stutit på fienden / och / medan ifrån Kobrons sjuda åtskillige
Troupper framdrogo at stärckia fiendens macht / blefwo the
samma / genom starcka styckeskott / af Kongl. Slottet ifrån Ri
ga / ifrån the mitt emot stående bastioner / temligen stingrade
och något tillbaka hållne. Eljest war ther ett sådant stutande /
hvars lika man näpligen lærer hafwa hört / och hördes längre
än een timmas tijd uti ett tempo / lika som uti en rad och kädja
med förträckelse och förundran. Såsom nu wåre märckte / at
them särdeles skada giordes med stycken af närstående batterien /
anlupo the then häftigt med wårjor i näsven; hwilket anfall
thet theruti liggande Sachista manskapet genast så modet be
tog at fast the anlagt sitt gewähr til at stuta / och sig ned
lagt på batterien / the listwål så fort omwände sit gewähr / be
gårade qwarter / och nederläggiandes gewährēt / sig gofwo i wå
ras mact: då ock Capiteinen Wisendorff / som legat theruti
med sina Under-Officerare och gemena hiit fången införd blef.
Thermed wändes theas egna stycken genast emot fienden / som
giorde god wårkan / och tilfogade them ey ringa skada. Thesemel
lan föll fienden wåra an med all mact / men the förswarade sig
så

så oförljkeligen / at fienden vti 5 hårda anfall alltid wijka må-
 ste / och lemna plagen åt wåra / medan wåre efter gifwen sal-
 wa sig trångde in på the Sachsiska med wårjan i handen / ne-
 derhöggo alt / som dem förekom / och således alt wijdare och
 wijdare framstego och såldtet wunno Kongl Drabanterne och
 the andre så af Dytteriet / medan the måste och öfrige til hast
 ännu stode här på thenna sidan / och icke kunde så hastigt öf-
 werföras / uthöllo fiendens stott utan at skuta emot / orörlige
 och stille : men föllo straxt herpå med wårjan fiendens Kyrasse-
 rare an med så oförsträckt och håstigt mod och eftertröck / at fiend-
 den nödsakades wijka undan. Omföder efter een starp och för-
 twislad drabbning / som warade 2 timmars tid / wardt fiend-
 en brackt i oordning och thereafter fort rå flychten drefwen ;
 såsom man yppenbarligen med stor lust och glädje kunde see af
 Sletts och Stadswallarna / samt tornen / huru fienden troupp-
 esquadron och Regimentswijs här och ther på åtstilliga wä-
 gar flydde / och af wåra / som med största ifwer satte efter / ja-
 gades och nedlades. Wid Mariäqwarn / hwarest the hade ett
 starckt och med skanzar wäl befästadt läger / wille the fuller
 åter fatta postio / men som the sågo / at the Swenske / som ge-
 nom flera trouppers öfwerkomsst blefwo förstärckte / icke hwi-
 lade stadigt och heftigt at efterjaga / togo the igen til flychten
 i största oreda / och med sådan försträckelse / at the qwitterade
 sitt läger / och lemnade alt i sticket : så at theas Trots / Tälter /
 några Standarer och Fahnor / Stycken på batterierne / samt
 theas wäl ypfulte Magaziner / och ther ett stort förråd på bröd /
 miöhl / hafra / och annat mera til lijfs yppehålle tiänhiget / kom
 i wåras händer. Sedan nu fienden således på then orten
 fullkomligen warit tillbaka drefwen / drogo wåre åter nederåt
 at angripa Kobron / som besatt war med 300 Ryfkar. Men
 när man wille låta för Skanzen slå til ypgift / och then ypp-
 fordra / hörde och såg man ingen menniska theruthinnan / och
 besåns efter noga uthforskning / at samma skanzen af råddho-

ga war tom lemnad och gwitterad. Swaruti genast en Capitain med Swenskt folck/såsom en wacht inlådes. Stycken woro kastade neder ifrån Lavetterne/men/för thet fienden skyndat sig af rådslan/hade the icke kunnat bortföras. I medlertid hade 400. Ryfver begifwit sig på Lugausholmen/som ligger mitt före/och fattat posten/hwilken af them tilförene befastad war med starcka förskantsningar/hwarest the/som rättan i sållan afwänta måste sin olyckeliga utgång/och blefwo the dagen ther/ efter så när alle nederhugne. Alt detta/hwarom här förmäles/har blifwit förrättadt ifrån kl 5 til 10. för middagen/tå Hans Kongl. May:t then af så mycken fahra och arbete temligen uttröttade Armeen lät sättia och förfriska sig i fiendteliga lägret; sedan Hans Kongl. May:t vnder öppna himmelen/jämte hela Armeen/vppå sina knän/Gudi then Allrahögsta för förläht stora Nåde tackat hade.

Thetta Slaget är icke mindre ärfullt/ än thet vti framledne åhret wid Narva / med hwilket detta i många stycken wäl kan förliknas / om det icke högre stättas bör : hälft efter the Sachsiske / i god Ordning wid Begynnelsen / och förtwislade sachtat / til thes the Swenskas otroliga Ståndachtighet / hwilke sina Kroppar emot Fienden stälte i ställe för Bröstwårn / och hans stutande aldeles orörlige uthöllo / hos them först en stor förundran / men sedan räddhoga och skräckförsakade / och thesse sig themed dörran til thenna herrliga Segren öppnade. Näst GUD then Allrahögstes Nåd och Bistånd bör thenna Segrens erhållande tilskrifwas Hans Kongl. May:ts höga Person / oförlifkeliga Hjelte / Mod / och ofwärfwiflerliga Wacfsamhet;aldensfund man med diupestä förundran måst anse / huru Hans Kongl. May:t / för sin egen höga Person / thesina biuistat på the fahrligaste Rum / vnder thet heftigaste stutande / och therwid tillijka förrättat / hwad en Fälttherre och gemen Soldat borde giöra. Under warande Fahrligheter har Gud then Allrahögste dock så vnderligen med sin Nådes Hand beskyddat sin Smorda / at / fast många wid hans siida / och thes egen Häst vnder honom blifwit nedsluten / han lijkwäl / Gudi skee lof! i alla mål blifwit ofsladd och bewarad til sin höga Person. Hwilket hans Kongl. May:ts höga efterdöme tilfölje alle Herrar

rar Generaler / som thenna berömliga Slactningen bisittat / såsom i synnerhet Herr General Lieutenant Lieven / Herr General Lieutenant Rehnshöld / Herr General Major Gref Stenbock / och andre / sitt flösa Anförande och Tapperhet så märkeligen påskina låtit / så wäl som alle högre och ringare Officerare jämte alla gemena tillsammans i alla mål sin Plikt och Skyldighet til deras outsläcktigt Beröm bewisat hafwa / och / liika som hade the sig med hwar annan genom then starkesta Ed besynnerligen ther til förknippat / at antingen dö eller winna / och således stadfast och försvarat det Swenska Folkets gamla Lof, Ord.

Gens nescia uinci.

Huru många egentligen å både Dehlar äro miste / blesserade eller fångne / therom kan man i Hastighet så noga icke så eller gifwa Rundskap. Så wäl på Wahl-Plazen / som wid Stranden när Dünaströmen / allramäst på the Landsvägar/hwarest ut Fienden sökt at vndsly och blifwit försölgder / liggia många döde och blesserade / i synnerhet och Ryssar och Panzer / som the i flychten bortkastat / til stort anthal. Wist är thet / at Fienden förlohrat många Officerare / och flere ännu af them äro blesserade / Fäldt-Marskalken Steinau skal sielf wara fårad i Handen eller Armen: Prinz Ferdinand ifrån Curland har fuller i Begynnelsen bisittat slaget / medan han commenderat then ena Flygeln / men har i god tid sökt at sätta sin Furst. Personi säkerhet / så han sedt / och kändt / at Drabbningen blifwit så heftig. Gen. Lieutn. Paicul är blesserad / och har så fort therpå / efter Fångarnas Berättelse / sökt sin undanslyckt. Grefw Konnoff / Ofristen Zeidler äro döde / Obr. Eppinger blesserad och har Fången införd / jämte många andra Officerare / som legat på Wahl-Plazen / och på andra Ställen / hwilkas Namn man fuller icke kändt / dock thesas Stånd kunnat åtskillia på Klädebonaden. Gemene äro redan öfwer 500. Fångar införde / hwaribland några 100. Ryssar / föruthan them / som dageligen ännu igenfinnas och uti Slogar / eller thesas Qwarter hafwa sig förstuckt / och antingen som Fångne infände äro / eller sig sielfwe godwilligt angifwa. Å wår sista räknas wid 70. döde och blesserade / ibland hwilka Herr General Majoren Horn blesse

blefferad / Herr Skrift Lieutenant Palmqvist / af Kongl. Gardiet / och
 Fortifications Capitenen Blåmann äro döde här inbracte / thefliffes
 äro Major Sparrfeldt / Major von Wolffen / och Lieutenant Lindhiel
 men döde / och Capiten Stiernhöök särad ; undantagandes them / som
 man än icke så noga kan weta : alfså har thetta slaget varit mer ärefullt
 än med någon stor flada förmängt. Mera omständigheter skola vi de
 utförligare Relationer / som theröfwer författas läse / med thet första
 följa. Sluteligen hembara wij GUDJ then Allrahögste wändelig Loff
 och tackfäwelse för then och åter förlånthe herrliga Nåden / Lyckan / och
 Segren : Han tacktes Hans Kongl. May:ts rättmätiga
 Wapen och så framgent med önskelig fram
 gång wälsigna !

Bibliotek
 1711